

Refugee Seniors in the United States

Full Script

ပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲအတၢ်ထံဉ်လိၥ်အိဉ်ဖိုဉ်သကိးလၢကီၫအမဲရကၤ

တ^{န်}ကွဲးဖျါအလၢအပ္ခဲၤ

Time	Speakers	Script
တၢ်ဆၢကတီၢ်	ပှၤကတိၤတၢ်တဖဉ်	တင်္ဂတွဲးဖျါ
0:09-0:41	Moti and Kaushila Rizal, Bhutan	We were in Bhutan and we were treated very cruelly by the Bhutanese government.
	မိဉ်တံဉ်ဒီးခ်ီဉ်ရှံဉ်လဉ် ရူးစၫဉ်, ဘူဉ်တဉ်	ပအိဉ်ဆီးတ့ၢ်လာကီၫ်ဘူဉ်တဉ်လီၤ. ပဘဉ်တၫ်ပၢပှၤရၢါရၢၫၲစၢၢိစၢၢိဖဲ ပအိဉ်ဖဲန့ဉ် လာကီၫ်ဘူဉ်ဒၫ်အပဒိဉ်လီၤ.
		There was gunfire, that's why we had to abandon our property and leave Bhutan.
		တၢ်ဒူးတၢ်ယၤဆူဉ်အဃိပဘဉ်ပၥ်တ့ၢ်ကွံဝ်ပတၢ်စုလီၢိခ်ီဉ်ခိဉ်ဒီးပဘဉ်ဟးထီဉ် ကွံဝ်လၢဘူဉ်ဒၢ်လီၤ
		We had gathered all our food at home, but we were unable to eat. The children were very young. We grabbed some chickens and left in the middle of the night.
		ပဟဲစိဝ်ဖိုှဉ်ပတၢ်အီဉ်တၢ်အီဘဉ်ဆဉ်ဒီးပအီဉ်တန့္ခ်ဘဉ်. ဖိသဉ်တဖဉ်ဆံးဒံး ဒိဉ်မးလီး. ပဟဲစိဝ်ဆီတဖဉ်ဒီးပဟးထီဉ်လၢဖးဖီမုါကတီါလီး.
		We left in the middle of the night. Early in the morning we were in India.
		ပဟးထိဉ်ဒ်န္ _ဥ ်လၢဖးဖီမုၢ်ကတိၢ်တုၤမုၢ်ဆ္ဝ်ဝါထီဉ်ဒီးပဟဲတုၤဆူကီၫ်အံဒယဉ် လီၤ.
0:40-0:43	(Off camera)	Did you walk?
		နဘဉ်ဟးလၢနခ်ိဉ်ဧါ

0:43-0:52	Moti and Kaushila Rizal, Bhutan မိဉ်တံဉ်ဒီးခီးရှံလဉ်, ရံးစာါ, ဘူဉ်တဉ် ကိုးစာါ, ဘူဉ်တဉ်	Yes, we walked. When we were in India it was daylight. မှာ်, ပဘဉ်ဟးလာပခီဉ်လီၤ. ဖဲပအိဉ်လာကီဂြံအံဒယဉ်နှဉ် မှာ်မှာ်ဆါခီလီၤ. The kids said they were hungry, but we had nothing to eat. There were tears rolling down my cheeks, and the kids were crying too. ပဖိပလံးဖိသည်တဖဉ်စံးလာတဂ်သဉ်ပံးပသားဘဉ်ဆဉ်ဒီး ပကအီဉ်အဂီဂိတဂ် တအိဉ်နီတမ်းဘဉ်. ဒ်ဖိသဉ်သည့်စာဖဉ်ဟီဉ်အသီး ပမဲ့ဝ်ထံယွားလီးလာပဘီးပာ လီးလီၤ. We wanted to go back to Bhutan, Bhutan, Bhutan, but nothing happened. Since we could not go back, there were organizations that wanted to help us. ပအဲဉ်ဒီးကူးဆူကီဂ်ဘူဉ်ဒဂ်, ဘဉ်ဆဉ်ဒီးတဂ်တကဲထီဉ်ကဲထီနီတမံးဘဉ်. ပက္နား တသုံ့သဉ်ဆဉ်ဒီးတဂ်ကရာကရိလ၊ အကမာစားပူးအိဉ်ဝဲကစီဒီလီၤ. Finally we are here and let's see how it goes. ပကဘဉ်လဲးခီဖိုဆူညါဒ်လဲဉ်နဉ့် ပကဘဉ်ခီးကွဂ်လီၤ. People said you have to be able to do anything and eat anything in America. During orientation, we were told we can practice our own beliefs. For people who want to practice their traditions, they can do so, and we are doing the same. ပူးအါကစ်းလာ၊ ပဘဉ်မာတဂ်သုက်းမာဒဲဒီးအီဉ်ဘဉ်အီဘဉ်ကစီဒီလာ၊ ကိုဂ်အမဲ ရကာအပူးလီၤ. ဖဲတဂ်စံးကတိ၊ (orientation) အခါနှဉ် တဂ်စံး ဘဉ်ပုာလ၊ တဂ်ဘူဉ်တဂ်ဘါလ၊ပဘူဉ်သကိးဘါသက်းအီး ပဆဲးဘူဉ်သက်း ဘါသက်းသုဝဲ လီၤ. ပမှဂ်အဲဉ်ဒီးစူးကါမားဖျပ်ထူသန့တဂ်ဆဲးတဂ်လ၊ နှဉ်စ်းလ၊ နှဉ်ဝဲကစီ ဒီဒီး ပအိဉ်သက်းဒဉ်အီးလီၤ.
1:34-1:37	Salah Razoqi, Iraq စဉ်လါရဉ်စိဉ်ခံဉ်, အံဉ်ရး	The weather is so beautiful today. တနံးညါအံးမူခိဉ်မူလိၤဃံလၤဒိဉ်မးလီၤ
1:36-1:38	(Off camera)	lt really is. မှါတါအနီါကီါလီး

1:39-2:24	Salah Razoqi, Iraq	I wish the weather were like this every day.
	စဉ်လဉ် ရိဉ်စိဉ်ခံဉ်,	ပဆၢလၢမူခ်ိဉ်မူလိၤဒ်အံၤကိးနံၤဒဲးလီၤ.
	အံဉ်ရး	The people are so nice, the streets are so beautiful.
	2	ပှၤသ့ဉ်တဖဉ်အသူဉ်ဂ္ၤသးဝါဒီးကျဲမု႑သွဉ်တဖဉ်ဂ္ၤဒိဉ်မးလီၤ
		As you know, there was a war in Iraq and a lot of crisis there. A lot of things were not available for Iraqis – no electricity, no water, just darkness.
		ဒ်နသူဉ်ညါအသီး ဘဉ်ကွင်္ဂဆၢဉ်မဲဝ်ဒီးတင်္ဂဒုးတင်္ဂယၤဒီးတင်္ဂသဘဉ်အိဉ် အကလုဝ်ကလုဝ်လ၊ကိ်ဂ်အံဉ်ရးအပူၤလီၤ. လီမှဉ်ဒီးထံတအိဉ်ဘဉ်. ဘဉ်အိဉ် ဒဉ်လ၊တင်္ဂခံးတင်္ဂနၤအပူၤလီၤ.
		Of course, here in America, thank God there's safety and electricity exists. There's a better life here. People are so nice and the country is so clean. Thank God we're very comfortable here.
		လာကိ် အမဲရကာတခ်ီဘံဉ်ဘာ, အိဉ်ဒီးလီမှဉ်နှဉ်မှ ကစင်္ဂယွာအဘူးအဖိုဉ်လီး. ပှာတင်္ဂအိဉ်မှုအပတိ် ဂုံးဒိဉ်မးလီး ဒ်ပှာအိဉ်ဒီးတင်္ဂသူဉ်ဂုံးသးဝါအသိုး ထံကိ် စုံကြီးကဆိုဝဲလီး ပအိဉ်ဘဉ်ဖဲအံးအိဉ်ဒီးတင်္ဂဘဉ်ဘီဉ်ဘဉ်ညီလီး မှ ဒဉ် ကစင်္ဂယွာအဘူးအဖိုဉ်လီး
2:25-3:02	Salah Razoqi, Iraq စဉ်လါရဉ်စိဉ်ခံဉ်, အံဉ်ရး	Our first goal here in America was to learn English. I speak English with my wife, my daughters, and my son. Our TV and cable is in English so we hear English all the time. Sometimes I go to the supermarket and speak English with the employees. Besides that, my caseworker gives me lessons 2-3 days per week. So thank God we're learning.
		ပတ်ပည်ဉ်အခ်ီဉ်ထံးမှ ပကမၤလိအဲကလံးကျိခ်လီး. ယကတိးတ ်လာယမါ, ယဖိမုဉ်နီးယဖိခွါတဖဉ်လ၊ အဲကလံးကျိခ်လီး. ကွဲးထံခ်ုဟူ (TV) ဟဲလ၊ အဲကလံးကျိခ်, ပန်းဟူဘဉ်အဲကလံးကျိခ်ထီဘိလီး. ဘဉ်တဘျိတခ်ီခဲ့ ပမု ် လဲးဆူဖုါပူး နှဉ် ပကတိးသက်းတ ်လ၊ ပူးတ ်ဖဲနှဉ်တဖဉ်လ၊ အဲကလံးကျိခ် လီး. အါနှဉ် အနှဉ်ပူးလ၊အမးစားသိဉ်လိန္ ်ပုးလ၊ အဲကလံးကျိခ် ခံဘျီသ၊ဘျီလီး. ပမးလိဘဉ်ဒ်သိုးအံးအယိ စံးဘျုံးဘဉ်ကစ ်ယွး အဘျုံး အဖိုဉ်ဒိခ်မ်းလီး.

3:03-3:05	ESL teacher 1	Ah, good morning.
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတ ် (၁)	အါ, ဂ်ီးလၢအဂ္ဂၤ
3:06-3:07	ESL class	Good morning
	ESL အတီး	ด็เงาฺฺฺฺงกุ
3:07-3:09	ESL teacher 1	How are you today?
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတ ်ာ (၁)	တနံးညါအံးနအိဉ်မု၁်ကစီဒီဧါ
3:09-3:10	ESL class	Good.
	ESL အတီး	အိဉ်မု၁်ကစီဒီ.
3:11-3:23	Shay Mahat,	I came from Somalia. I left because of the war.
	Somalia	 ယဟဲလၢက်ိဳ် ်စ္စဉ်မါလံယၤလီၤ. ယ ဟးထီဉ်လၢတ ်ာဒုးတ ်ာယၤအယိလီၤ.
	ရှုမဟဲး, စူဉ်မါလံယၤ	IL1
3:24-3:25	ESL teacher 1	Where are you from?
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတၢ် (၁)	နအိုဉ်ဟဲလာထံကီ်ၫဖဲလဲဉ်
3:26-3:27	Shay Mahat,	I am from Somalia.
	Somalia	ယဟဲလာက်ိဳ ်စူဉ်မါလံယၤလီၤ.
	ရှုမဟဲး, စူဉ်မါလံယၤ	
3:28-3:40	Shay Mahat,	First, my wife and my 4 children came here. Then, after 5 years I
	Somalia	came.
	ရှုမတဲး, စူဉ်မါလံယၤ	ယမါဒီးယဖိလွုံာ်ဂၤတဲတုၤဆိလီၤ. လၢခံယဲ််ာနံဉ်ဝံၤဒီးယတဲယဲလီၤ.
3:41-3:42	ESL teacher 1	Do you have children?
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတ ^ရ (၁)	နအိဉ်ဒီးနဖိနလံၤဧါ
3:43-3:47	Shay Mahat,	Yes, I have two, three, four. Four. Four children.
	Somalia	မှု်ယအိုဉ်ဒီးယဖိ ၂-၃-၄ ဂၤလီၤ.
	ရှုမဟဲး, စူဉ်မါလံယၤ	
	·	

3:48-4:09	Shay Mahat,	School isn't bad, it's good. When I go there in the morning
	Somalia	School isn't bad for me, it's fine. Those who are wise can and
	ရှုမဟဲး, စုဉ်မါလံယၤ	those who are not, don't get it.
	gleos, gpercour	ကိုန္ဥ်ာတအာဘဉ်, ဂူးကစီဒီလီး. ဖဲယတုးလာကိုဂ်ီးအဆာကတီာ်နှဉ်တအာကဉ်
		ဆိုးလၢယဂ်ီ််ဘဉ်. ပုၤလၢအခ်ိဉ်နုဝ်ဂ္ၤတစ်းတမွဲးတဖဉ်အင်္ဂ်ီ တမ့္ခ်တ္ခ်အကီ
	· .	
		ဘဉ်. မ့တမ့1်ဘဉ်ဒီးတ1်ကကီလီၤ.
4:10-4:53	Ma Khin Nwe Nwe,	If you live as a refugee in Malaysia, you are subject to get arrested.
	Burma	And there is not any social support at all. You'll be in big trouble.
	0.0.0	It's much worse in Malaysia. But for me, I had a husband, so I
	မးခ့ဉ်နွဲဉ်နွှဲဉ်	didn't have such trouble.
	ดีใช้เพ็า	ပအိုဉ်ဖဲကိ်ၫမလ့ရှါဒ်ပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲ့အသီးနေ့ဉ်တၢ်ဖီဉ်နေ့ၢ်ပှၤသုဝဲကိုးဆၢကတီၫဒဲး
	မခင်နွယ်နွယ်	လီး. တ႑်မၤဂ္၊မၤစာၤတအိဉ်အယိကဲထီဉ်တ႑်ကီတ႑်ခဲဖႏဒိဉ်လီး. လ႑
	0 0 0	က်ိုးမလူ၍ အပူးတၢ်ကီတၢ်ခဲ့အိဉ်အါန္ ်ာအအုံးလီး. ယအိဉ်ဇီးယဝၤအယိ
		ယတထံဉ်ဘဉ်တ1်ကီတ1်ခဲ့ဒ်နှဉ်အသိးဘဉ်.
		When I first came here, there were only Chin and Karen people
		around here. There are ethnic groups from Burma. With their
		help, here I am, the only Burman. I live with them as my own
	·	family and children in this house.
		 ဖဲယဟဲတုၤဆူအံၤသီသီအခါန့ဉ် တၢ်ကပိဝ်ကပၤအံၤအိဉ်ဒဉ်ပှၤခိုဖိဒီး ပှၤကညီ
		ဖြသ့ဉ်တဖဉ်လီး. အဝဲသူဉ်မ့် ဂါ ကီ်းပီးယီးအပူးထံဖိက်ီးဖိလီး. လာအဝဲသုန်
		အတ႑်မၤစၤာအယိဒီး ယမ္နာ်ပှာပယီးမှဉ်ထဲတဂၤဧိးလာ အအိဉ်ဖဲအံးလီး
		ယအို် ဒီးအဝဲသူဉ် ဒ်ပဒူဉ်ဖိထၢဖိ အဖိအလံၤဒီး ယအိုဉ်ဒဉ်ဖဲအံၤလီၤ.
4:54-4:55	ESL teacher 1	Where are you from?
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတ ် (၁)	နအိုဉ်တဲလၢကဵိ်ျမတၤလဲဉ်
	30 2 30 4[p 32 p 22 22 . (2)	
4:56-4:57	Ma Khin New New,	I am from Burma.
	Burma	ພທີ່ດາຕັ້ງບໍ່ເພື່າ ເວົ້າ
	မးခ့ဉ်နူးနူး	
	ကိၢိပံၤယီၤ	
4:57-4:59	ESL teacher 1	Burma.
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတ႑် (၁)	, ທີ່ າ ບຳເພີາ.

4:59-5:15	Ma Khin Nwe Nwe, Burma မးခ့ဉ်နွဲးနွဲး တီဂ်ပံၤယီၤ	It would be good if refugees have learned some basic English, and if they're able to work. There will be some difficulties if they aren't able to work like me. ပု သည်ကီဘဉ်ခဲတဖဉ်မှ ်မၤလိဆိပဉ်စπအဲကလုံးကျိဉ်, မၤတဉ်မှ ်ကဲဒီး ကဂ္ ၤ ဒိဉ်ဝဲလီး. ပု ဒ်သိုးယၤအံုးမၤတ ် မှ ်တကဲဘဉ်ဒီး ကဘဉ်ကွ ်ဆာဉ်မဲ့ ် တ ် ကီ တ ် ခဲတနီးလီး.
5:16-5:35	Mohammed Mohammed, ——— မိဉ်ဟဉ်မဲး	The most difficult thing when you come to America is if you can't speak English. It will be hard. တဂ်ကီတဂ်ခဲ့အဒိဉ်ကတဂ်လ၊ ကိဂ်အမဲရကၤန္နဉ် မှင်္ဂဝဲတဂ်တသ့ကတိၤ အဲကလုံးကျိုဉ်လီး. ကမ္ဂါတဂ်ကီတဂ်ခဲနိဂ်နိဂ်လီး. I came here to America and I found life is different and everything is organized. There's a war over there and it's well known. ယဟဲတုၤလၤကိဂ်အမဲရကၤဒီး ပတဂ်အိဉ်ဆီးတဒ်သီးလာၤဘဉ်. တဂ်ခဲလာဝ် အိဉ်ဒီး အဂ္ဂါအဝီဒဉ်ဝဲလီး. ပုုသူဉ်ညါကိးဂၤဒဲးလ၊ တဂ်ဒုံးတဂ်ယၤကဲထီဉ် ဖဲန့ဉ်လီး.
5:36-6:02	Mohammed Mohammed, ——— မိဉ်ဟဉ်မဲး	I work at "First Star Paper". ယမၤတ္ဒါလာ ဖဲးစတါပဲဉ်လီၤ. I work with a group of other people during the night shift. We collect the papers and organize them in cartons then take them to the warehouse. ယမၤတ္ဒါလာမု်းနာခ်ီတပတီ္ဒါလီၤ. ယဘဉ်ထာဖိုဉ်လံ့၁လဲြသဉ်တဖဉ်း ထာနုဉ် ရဲဉ်ကျွဲၤလာ တာ့အဒာတဖဉ်အပူးနီးစို့၁အီးဆူ တာ့ပဉ်ဖိုဉ်ပဒား အလီ္ဒါလီၤ. I can barely speak English, but I have friends who speak English. It's hard, but hopefully we'll learn the language. ယကတိုးအဲကလုံးကျို့၁တသုက်ဉ်ဆီးဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်ယတုံးသက်ိုးလာ အကတိုး အဲကလုံးကျို့၁အို့၁ကစီဒီလီၤ. လာတ္သန့္ခ်ာအယို ယမ္သာလာသာ ယမ္သာလာလာ ယက္သထို့၁ကယီကယီလီၤ.

6:03-6:16	ESL teacher 1 ESL သရဉ်သိဉ်လိတ [§] (၁)	So everybody now has two homes, has two homes, and this is okay. You have one home that has your heart, your memories, and one home here. How are you this morning? ကဲ- ပှာက်းဂၤဒဲးအိုဉ်ဒီး အဟံဉ်ခံဖျာဉ်စုဉ်စုဉ်တမ့်္ခါဘဉ်ဧါ. တဂ်အံးဂ္နာမေးလီး. ဟံဉ်လာပဆာန့်္ခါဘဉ်လာပသးပူးဒီး ဟံဉ်လာပအိုဉ်ဖွဲအံးတဖျာဉ်လီး. တဂ်ီးအံး သုတိဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ချွက်းဂၤဒဲးကစီဒီဧါ.
6:17-6:18	Moti and Kaushila Rizal, Bhutan မိဉ်တံဉ်ဒီးခီးရှံလဉ် ရံးစၢၢ်, ဘူဉ်တဉ်	l'm fine. ပအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချွကစီဒီလီၤႉ
6:18-6:19	ESL teacher 1	You are fine.
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတၢ် (၁)	နအိဉ်ဆူဉ်လီၤ.
6:19-6:42	Moti and Kaushila Rizal, Bhutan မိဉ်တံဉ်ဒီးခီးရှံလဉ်, ရံးစက်, ဘူဉ်တဉ်	I feel like they teach us well, and I know my stuff during the class, but I tend to forget afterwards. Little by little I'm learning, it's great that they're teaching us. They're teaching us well. We learn there and then when we leave school, and by the time we arrive at home, we forget. What happened? အဝဲသုဉ်သိဉ်လိမာယူးတာါဂူးမးလီး. ဖဲယအိုဉ်လာတီးပူးအခါ မာအသားဒ် ယမာနေ့ါကစီဒီ, လာခံယသားပူးနှိဉ်အီးလီး. ယမာလိန္နါတည်တစ်းဘဉ်တစ်း လီး. အဝဲသုဉ်သိဉ်လိယာဒ်သီးအားဂူးဒိဉ်လီး. အဝဲသုဉ်တစဉ်စုာါကီး သိဉ်လိ ပွာမုခ်မှခ် နီါနီါလီး. တာမာလိတာါလာတီးအေဒးပူးလီး. ပစ်ဉ်လီးကိုဒီး မှာါကူးတုာလာဟံဉ်နှဉ်ပသားပူးနီဉ်တွံခ်တာါလာပမာလိဘဉ်သုဉ်တဖဉ်လီး. ဘဉ်မနေးမာအသားခ်နေ့ခ်လဲဉ်.

		the state of the s
6:42-7:10	Salah Razoqi, Iraq	Of course, when someone can't speak English here, it's very hard.
š	L	But I'll tell you something. If someone has relatives here, it will
	စဉ်လဉ်ရိဉ်စိဉ်ခံဉ်,	help a lot. Like my wife – she can speak English as well as my
	• C	daughters. My son also speaks English and even I have a good
	အဉ်ရး	background in English, but if someone doesn't speak English, they
		have to learn.
		တၢ်ဖဲအံးတၫ်ကီဒိဉ်မးလၢပှၤလၢ အကသ့အဲကလံးကျိဉ်တဖဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီး
		တၫ်လၢယအဲဉ်ဒိးတဲတမံၤနှဉ် မ့ၢ်ပှၤလၢ အအိဉ်ဒီးဘူးတံၢိ်ဒူဉ်ထၢဖိတဖဉ်အဂ်ီာ
		ကိညဉ်ဒိဉ်မးလီၤ. ယမါဒီးယဖိမှဉ်တဖဉ် ကတိၤအဲကလံးကျိဉ်သ့ကစီဒီလီၤ.
		ယဖိချွစ္်ာကီး ကတိၤဝဲဘဉ်လီၤ. ယအိဉ်ဒီး အဲကလံးကျိဉ်အခ်ီဉ်တယဉ် ဂ္ၤဝဲ
		လီး. ပုၤလၫတသ္အခဲကလုံးကျိခ်တဖဉ် ကဘဉ်မၤလိန္ ်ာအီးသပ္ ်ာကတၢ်လီး.
7:11-7:15	Salah Razoqi, Iraq	But as I said, you need to be patient.
	စဉ်လဉ်, ရိဉ်စိဉ်ခံဉ်, အံဉ်ရး	ဘဉ်ဆဉ်ဒီးဒ်ပစံးတဲ့ ်အသိးဘဉ်အိဉ်ဒီးတ ်ံံ သးစူၤလီၤ.
7:15-7:16	ESL teacher 2	Good morning!
	ESL သရဉ်သိဉ်လိတ ^ရ (၂)	ဂီးလၢအဂ္
7:16-7:17	Moti and Kaushila	Good morning.
	Rizal, Bhutan	ด็วเงาตดา
Ę	မိဉ်တံဉ်ဒီးခီးရုံလဉ်,	010013001
	- posperer alcobi	
	ရုံးစၢၢ်, ဘူဉ်တဉ်	
	i iii l	
7:18-7:20	ESL teacher 2	Hi. Have a seat.
	ESI probablishme (1)	အိ - ဆုဉ်နီၤဘဉ်တက္နွာ် <u>.</u>
	Low well-whoose (1)	
		1

7:21-8:05	Moti and Kaushila Rizal, Bhutan မိဉ်တံဉ်ဒီးခီးရုံလဉ်,	My help I have insurance for the hospital and medicine. I'm taking those medications. If I have to go to the hospital, I ask my kids or I just stay home because I can't go anywhere by myself.
	ရုံးစၢၢိ, ဘူဉ်တဉ်	ယန္်ာကဉ်တ်ရေားဉ်လီးကဟုကယဉ်လ၊ တရ်ဆါတံဉ်ဒီး ကသံဉ်ကသီအင်္ဂါကစီ ဒီလီး. ယဘဉ်အီကသံဉ်ကသီတဖဉ်လီး. ယမ္ခါဘဉ်လဲးဆူတရ်ဆါတံဉ်ဒီး ယဘဉ်လဲးသကိုးလ၊ယဖိသ့ဉ်တဖဉ်လီး. မဲ့တမ့်ရောဉ်ဒီး ယဘဉ်အိဉ်လ၊တံဉ် လီး. မဲ့ရီအဘဉ်မနုံးလဲဉ်နှဉ် ယလဲးတရ်ထဲတဂၤဧးတသုနီတပူးဘဉ်. I think, "Where am I?" and I get lost. I haven't learned to get around here. When I look at the signs, I just understand "bus" and "train" and nothing else. I understand that because I learned something in the village.
		ယဆိကမိဉ်လာယတုးဆူတင်္ဂလိင်္ဂမတၤလဲဉ် ယကျဲလီးမင်္ဂလံ တင်္ဂဖဲအံးဘဉ် လဲးတင်္ဂလဲဉ်နှဉ် ယတသ္ဉ်ညါဘဉ် ယမင်္ဂကွင်္ဂကျဲဒုးနှဲဉ်ပနီဉ်နှဉ် ယသ္ဉ်ညါ ဒဉ်ထဲ သိလ္ဉ်ဧါ လ္ဉ်ာမ့ဉ်အူဧါနှဉ်လီး တင်္ဂအဂၤယတသ္ဉ်ညါဘဉ် ဖဲယအိဉ်လာ ယသဝီအခါနှဉ် ယမၤလိဘဉ် တင်္ဂတနီးအယိ ယသ္ဉ်ညါတစ်း လီး.
		I wonder how we will spend our lives in the future. I can't get around by myself. I really can't.
		တၢ်ဖဲအံၤယကဘဉ်အိဉ်မူကဒီးဒ်လဲဉ်န့ဉ် ယတသ့ဉ်ညါဘဉ်. ယဟးဒဉ်ယဲဆူ အံၤ ဆူနုၤတသ့ဘဉ်. တသ့နီၫ်နီၫ်ဘဉ်.
8:15-8:31	Ma Khin Nwe Nwe, Burma မးခ့ဉ်နွဲးနွဲး ကိ႑်ပံၤယီၤ	If you have good health and are able to work, you can earn a lot of money, which will be very good for your life. If, however, you aren't healthy enough to work, you will face difficulties. ယမ္နာ်အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ချွဒီး ယမၤတာ်မှာ်ကဲန္ဉ် ယစ္စဟဲနုဉ်အါအါကစီဒီလီး. တာ်အံး ဂူးဒိဉ်မးလာ ယတာ်အိုဉ်မူအင်္ဂါလီး. မဲ့တမ္နာ်ဘဉ်ဒ်အံး, တာ်အိုဉ်ဆူဉ် အိုဉ်ချွ မှာ်တဂူး, တာ်ဖီးတာ်မး ပမၤမှာ်တန္ာ်ဒီး ပကဘဉ်ကွာ်ဆာဉ်မဲ့ဝ် ဘဉ်တာ် ကီတာ်ခဲ အာါမးလီး.

8:47-8:03	Salah Razoqi, Iraq စဉ်လါရဉ်စိဉ်ခံဉ်, အံဉ်ရး	My advice for the refugees is to be patient. That's the most important thing. They shouldn't rush and they should take everything step by step. ယအဲဉ်ဒိးဟုဉ်ကူဉ်ပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲသ့ဉ်တဖဉ်ဒ်သိးကအိဉ်ဒီး တင်္ဂသးစူးလီး တင်္ဂအံးမှင်္ဂတ်ုံအကါဒိဉ်ကတာဂ်လီး တဘဉ်မးချွဒံးချွဒူးနီတမံးဘဉ် မးတင်္ဂခဲလာဝ်တဆီတုဉ်တဆီတုဉ်တက္ဂ်.
9:05-9:37	Shay Mahat, Somalia ရှုမဟဲး, စူဉ်မါလံယၤ	Now I have few difficulties. I understand the system and I've gotten used to it. I can go places myself. All I can tell them is that this place is good. America is good, it's not like Somalia. အခဲအံးယတအိဉ်ဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲ့အါအါဘဉ်. ဒ်ယနာ်ပာ်တာ်အိဉ်သူဖဲအံုး ဒီးညီနုံာဘဉ်ယာနှဉ်လံ့ ယလဲးတာ်ကူးတာ်ထဲတာဂးဧးသူလံု့ တာ်လီာ်အံုး မှာ်တာ်လီာလာ အဂူးအဂ္ဂါနှဉ် ယအဲဉ်ဒီးတဲဖျန့်ာ်အီးလီး ကော်အမဲရကာနှဉ် မှာ်ထံကီာ်လာ အဂူးလီး တဒ်သီးစိဉ်မါလံယာထံကီာ်အသီးဘဉ်.
9:46-10:36	Moti and Kaushila Rizal, Bhutan မိဉ်တံဉ်ဒီးခီးရှံလဉ်, ရံးစၢၢ်, ဘူဉ်တဉ်	Everything is fine so far, but we don't know what will happen in the future. We can't work. We don't know what will happen then. We want at least one of our sons to study. The youngest son doesn't even work. I have a dream that he will study. We're uncertain about our future. Sometimes I worry that we won't be able to pay the rent. That's what I feel. တုၤလာအဆာကတီ ခဲ့အဲးနှဉ် တ ်မာ့အသူးဘီဉ်ညီကိုးမံးခဲ့းကစီဒီလီး. ဘဉ်ဆဉ်ဒီး တ ်ကမားသူးဆူညါဒ်လဲဉ်နှဉ် ယတသုဉ်ညါဘဉ်. ယမာတ ်မှ တကဲဘဉ်ဒီး တ ်ကကကဲထိဉ်အသူးဒ်လဲဉ်နှဉ် ယတသုဉ်ညါဘဉ်. ယမာတ ်မိုး လာကာကဲထိဉ်အသူးဒ်လဲဉ်နှဉ် ယတသုဉ်ညါဘဉ်. ယမာတ ်မှ တာ တာ သည် တ ရှိခဲ့အဆုံးကတာ ဂါ တဂၤတမား တ ဂါ ဒီးဘဉ်. ယမု ဂါလဲ၊ အဝဲကမားလိတ ဂါလီး. ပတ ြဲအခို မူဆူညါအင်္ဂြိ တမှ ဂါလီးတ ဂ် လီးဆုံးဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်တဘ ျီဘီျယဆိုကမို ၁ လာဉ် ကို ဂြီးလ၊ ယဟု ဉ်တံ ဉ်လါလဲဘဉ်ကန့် ခါန့် ညီလီး. ယကလ ဂါဘဉ်တ ဂ် ဒီသို့အဲးလီး. I think if we get educated and learn things, then we will be able to do something in this country. Even if I can't, I want my kids to. ယဆိုကမို ဂိုလာယမ့် အြိုဒီး တ ဂ်ကူ ဉ်ဘဉ်ကူ ဉ်သူဒီး တ ဂ်မာလိန့် ကာ ဉ်နှဉ်ဒီး ယမာတ ဂ်ကသုလ၊ ထံကို အံးအပူးလီး. ယမာတ ဂ်လ၊ ယန် ဂ်ကစ်ဝကဲလ ဂၤ နှဉ်ဒီး ယအခို ဒီးထဲဉ်ဘဉ်ယဖိတဖဉ်ကမာတ ဂ်တမ်းမံးနှဉ်လီး.